

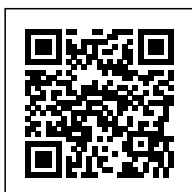

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

4/1

**Stanovisko Nejvyššího kontrolního úřadu ke Zprávě o plnění státního
rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2017**

Doručeno poslancům: 30. listopadu 2017 v 15:50

Praha 27. 11. 2017
Sp. zn.: 212/17-NKU45/270/17

Stanovisko
ke Zprávě o plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. pololetí 2017

(k sněmovnímu tisku č. 4/0)

**předkládané v souladu s ustanovením § 5 zákona č. 166/1993 Sb.,
o Nejvyšším kontrolním úřadu**

Předkládá: Miloslav Kala,
prezident Nejvyššího kontrolního úřadu

Stanovisko Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) je rozvrženo do následujících částí:

<i>I. Úvodní slovo prezidenta.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Ekonomický vývoj České republiky.....</i>	<i>4</i>
<i>III. Příjmy státního rozpočtu</i>	<i>5</i>
<i>IV. Výdaje státního rozpočtu</i>	<i>8</i>
<i>V. Nároky z nespotřebovaných výdajů.....</i>	<i>10</i>
<i>VI. Saldo hospodaření státního rozpočtu a výhled plnění do konce roku 2017</i>	<i>11</i>
<i>VII. Řízení státního dluhu</i>	<i>12</i>
<i>VIII. Výsledky hospodaření územních rozpočtů</i>	<i>13</i>
<i>Seznam použitých zkratek.....</i>	<i>15</i>

Redakční poznámka:

Redakční uzávěrka pro *Stanovisko NKÚ ke Zprávě o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2017* byla stanovena na 30. 9. 2017. V materiálu není sjednocen počet desetinných míst z důvodu různých zdrojů (některé zdroje uvádějí pouze zaokrouhlená čísla nebo čísla zaokrouhlená na odlišný počet desetinných míst). Dále může v materiálu dojít k drobným odchylkám hodnot z důvodu zaokrouhlování.

I. Úvodní slovo prezidenta

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dostalo se Vám do rukou stanovisko Nejvyššího kontrolního úřadu k plnění státního rozpočtu za první polovinu roku 2017. A jsem rád, že mohu rovnou začít pozitivně. České republice se daří – ekonomika stále roste a s trochou dobré vůle nám takové tempo ještě nějakou dobu vydrží. K růstu přispěla spotřeba českých domácností, stejně jako výsledky zahraničního obchodu i firemní investice. Ostatně i díky tomu státu vzrostly příjmy ze všech významných daní. Nakročeno máme skutečně dobře.

I tento pozitivní vývoj ale doprovázejí některé problémy, které jsou obzvlášť v takové době zbytečnou brzdou. Stát příliš neinvestuje – vždyť kapitálové výdaje meziročně klesly téměř o polovinu, tedy téměř o devatenáct miliard korun. A pokulhávalo například i čerpání evropských peněz. Na vině byly a stále jsou hlavně vysoká administrativní náročnost a pomalé schvalování projektů. Stačí zmínit jedno smutné prvenství: nejnižší čerpání je spojeno s *Integrovaným regionálním operačním programem*, kde se k příjemcům ještě nedostala ani dvě procenta z připravených peněz.

Šanci tyto věci zlepšit ještě máme. Nepochápněme ji.

Miloslav Kala, prezident NKÚ

II. Ekonomický vývoj České republiky

Hrubý domácí produkt (dále také „HDP“) dosáhl za 1. pololetí roku 2017 meziročního růstu 3,7 %, přičemž ve 2. čtvrtletí vzrostl po zpřesněném odhadu meziročně dokonce o 4,7 %¹.

Česká republika tak nadále pokračovala ve stabilním ekonomickém růstu, ke kterému přispěly především výdaje na konečnou spotřebu domácností a výsledky zahraničního obchodu. Ačkoliv rostla i investiční aktivita firem (budovy, stroje) a domácností

Růst ekonomiky byl nadále ovlivněn silnou spotřebou domácností a přebytkem bilance zahraničního obchodu.

(nemovitosti), vládní investice nadále brzdilo nízké čerpání kapitálových výdajů spojené s financováním společných programů ČR a EU. V mezinárodním srovnání, kdy meziroční růst HDP v EU dosahoval více než 2 %², patřila ČR stále mezi rychle rostoucí země EU. Velmi dobrá výkonnost ekonomických subjektů se projevila v celém národním hospodářství, což se promítlo i do výkonu stavebnictví, které od svého propadu z konce roku 2015 dosáhlo ve 2. čtvrtletí 2017 meziročního růstu.

Dosavadní vývoj ekonomiky souběžně ovlivnil také stav na trhu práce. Celková míra nezaměstnanosti se v 1. pololetí 2017 snížila až na úroveň 3,3 %. Pracovní trh byl významně

Vývoj ekonomiky byl ovlivněn zejména nízkou nezaměstnaností a růstem disponibilního příjmu domácností.

ovlivněn nesouladem mezi nabídkou volných pracovních pozic a kvalifikační strukturou uchazečů o práci, což se odrazilo v horším obsazování volných pracovních míst (183 500) evidovaných Úřadem práce ČR. Současná situace na trhu práce se projevila i na

rychlejším tempu zvyšování průměrné nominální mzdy v 1. pololetí 2017, zvýšení dosáhlo hodnoty 6,5 %. Při meziročním růstu inflace o 2,3 % tak došlo k dalšímu růstu reálných příjmů a následně i k růstu spotřeby domácností.

Nedostatek vhodné pracovní síly vytvořil bariéru pro další expanzi firem a negativně ovlivnil budoucí ekonomický růst.

Z pohledu vnitřních i vnějších podmínek exportně orientovaná česká ekonomika profituje z růstu světové ekonomiky včetně eurozóny. Příznivý vývoj na exportních trzích se projevil v přebytku bilance zahraničního obchodu, který za 1. pololetí 2017 dosáhl 106,5 mld. Kč. Předem avizované ukončení režimu kurzových intervencí Českou národní bankou začátkem dubna 2017, které bylo spojeno s pozvolným posilováním koruny bez neočekávaných výkyvů, nemělo negativní dopad na ekonomické subjekty a domácnosti.

Česká republika pokračuje i v roce 2017 v ekonomickém růstu, ke kterému přispívá silná spotřeba domácností, zvýšené firemní investice a zahraniční obchod. Oproti předpokladům

¹ Zpráva Českého statistického úřadu *Tvorba a užití HDP – 2. čtvrtletí 2017* ze dne 1. 9. 2017.

² Zpráva Českého statistického úřadu *Vývoj ekonomiky České republiky v 1. pololetí 2017* ze dne 21. 9. 2017.

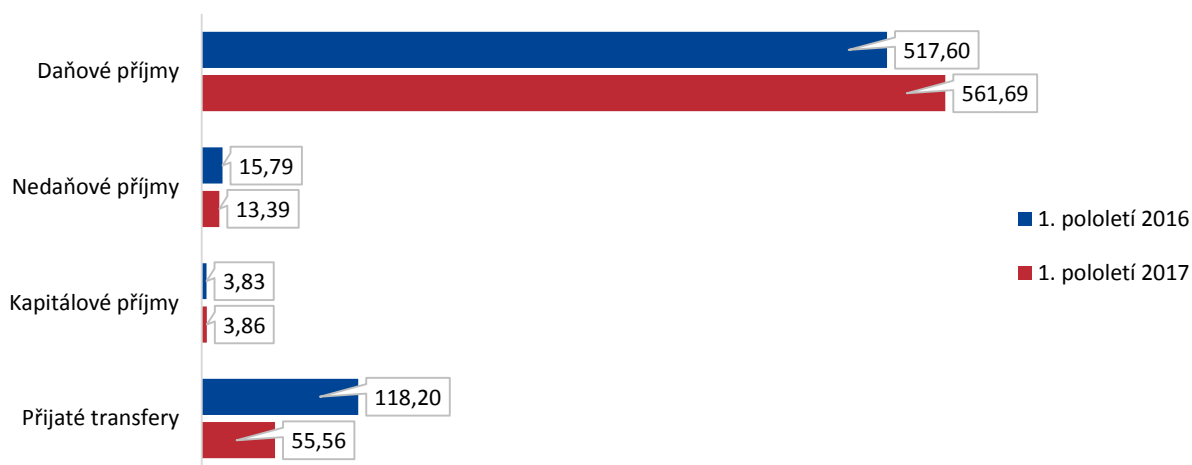
zaostávají investice vládních institucí spojené se spolufinancováním projektů programového období 2014–2020.

III. Příjmy státního rozpočtu

Příjmy za 1. pololetí roku 2017 dosáhly celkové výše 634,50 mld. Kč, což tvořilo 50,79 % rozpočtu příjmů stanoveného zákonem³. V meziročním porovnání příjmů za 1. pololetí došlo ke snížení o 20,93 mld. Kč. K nižšímu plnění došlo zejména z důvodu poklesu přijatých transferů, které se meziročně snížily o 62,64 mld. Kč (pokles o 53 %). Naopak došlo ke zvýšení výběru daňových příjmů, které byly meziročně vyšší o 44,09 mld. Kč.

Graf č. 1 – Příjmy státního rozpočtu za 1. pololetí let 2016 a 2017 (v mld. Kč)

Zdroj: informační portál MONITOR.

Plnění daňových příjmů bylo značně ovlivněno pokračujícím hospodářským růstem, vyšší spotřebou domácností, nízkou mírou nezaměstnanosti a zvyšujícími se mzdami i platy v soukromé a veřejné sféře. Došlo tak k meziročnímu nárůstu inkasa všech významných daní.

V absolutním vyjádření se nejvíce zvýšily příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, a to o 16,81 mld. Kč. Meziroční zvýšení inkasa bylo způsobeno nárůstem mzdových a platových prostředků.

³ Zákon č. 457/2016 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2017.

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Pojistné na sociální zabezpečení	211,13 mld. Kč plnění RS na 50,03 %	227,94 mld. Kč plnění RS na 50,90 %	↗ 16,81 mld. Kč

Díky zmiňovanému hospodářskému růstu, nízké míře nezaměstnanosti a zvýšení mezd a platů se meziročně zvýšily výnosy u daně z příjmů (daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob) v souhrnném vyjádření o 10,79 mld. Kč (o 9,60 %). Výběr daně z příjmů fyzických osob byl však negativně ovlivněn některými legislativními úpravami⁴.

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Daň z příjmů fyzických osob	51,57 mld. Kč plnění RS na 47,49 %	57,60 mld. Kč plnění RS na 47,84 %	↗ 6,03 mld. Kč
Daň z příjmů právnických osob	60,81 mld. Kč plnění RS na 59,97 %	65,57 mld. Kč plnění RS na 57,42 %	↗ 4,76 mld. Kč

Značný meziroční nárůst byl zaznamenán také u inkasa daně z přidané hodnoty (dále také „DPH“), které se zvýšilo o 14,49 mld. Kč (o 13,07 %). Nárůst inkasa byl z velké části způsoben rostoucí spotřebou domácností a dobrým stavem ekonomiky. Výběr DPH mohl být s mírným dopadem negativně ovlivněn snížením sazby DPH z 21 % na 15 % u restauračních služeb⁵ a z 15 % na 10 % u novin a časopisů⁶.

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Daň z přidané hodnoty	110,84 mld. Kč plnění RS na 44,75 %	125,33 mld. Kč plnění RS na 48,54 %	↗ 14,49 mld. Kč

Nejméně meziročně vzrostly příjmy ze spotřebních daní, u nichž se negativně projevíly dopady některých legislativních změn (vratka spotřební daně z minerálních olejů pro zemědělské prvovýrobce⁷, opatření tzv. protikuřáckého zákona⁸). K vyššímu výběru mělo

⁴ Vyšší daňové zvýhodnění na druhé, třetí a každé další dítě, zrušení zdanění výsluhového příspěvku a služebního příspěvku na bydlení ozbrojeným složkám, navýšení limitu příspěvků na penzijní a životní pojištění odčitatelných od základu daně, zvýšení částky slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení.

⁵ Zákon č. 113/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb.

⁶ Zákon č. 33/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Zákon č. 453/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

příspěť další zvýšení sazeb daně z tabákových výrobků⁹ od 1. 1. 2017. Celkově byl tak výběr spotřebních daní za 1. pololetí roku 2017 vyšší jen o 0,71 % oproti předchozímu období.

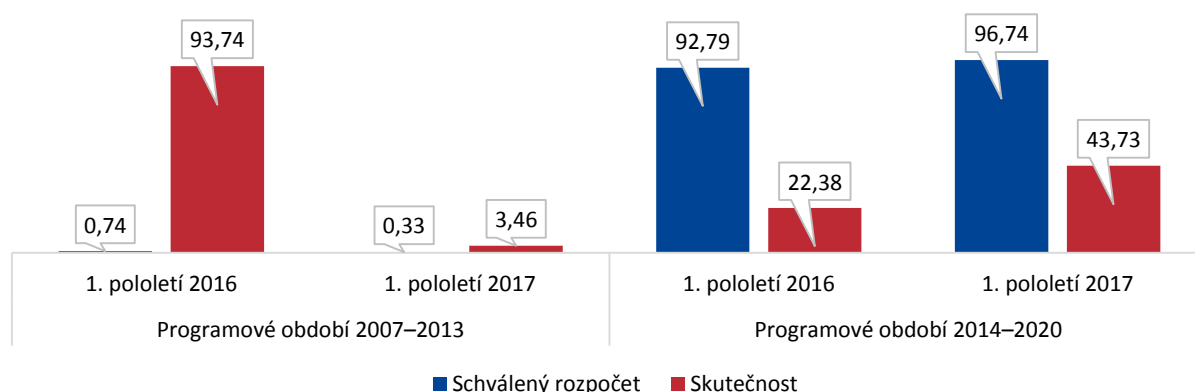
	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Spotřební daně včetně energetických daní	71,94 mld. Kč plnění RS na 50,66 %	72,45 mld. Kč plnění RS na 47,98 %	↗ 0,51 mld. Kč

Meziroční pokles přijatých transferů úzce souvisel s poklesem příjmů z Evropské unie a finančních mechanismů (dále také „EU/FM“) včetně společné zemědělské politiky (dále také „SZP“). Tyto příjmy byly meziročně nižší o 59 % (v souvislosti s vysokým proplacením finančních prostředků z evropských fondů v roce 2016 v rámci dofinancování programového období 2007–2013).

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Příjmy z EU/FM včetně SZP	116,13 mld. Kč plnění RS na 124,17 %	47,20 mld. Kč plnění RS na 48,62 %	↘ 68,93 mld. Kč

Ačkoliv byly příjmy z EU/FM vč. SZP za 1. pololetí roku 2017 meziročně výrazně nižší, schválený rozpočet byl plněn na 48,6 %. Proto se dá očekávat, že schválený rozpočet by mohl být ke konci roku minimálně z 90 % naplněn. Na pozitivním pololetním plnění měly zásluhu zejména příjmy SZP, jejich rozpočet byl v rámci programového období 2014–2020 plněn k 30. 6. 2017 již na 83,3 %.

Graf č. 2 – Příjmy z EU/FM včetně SZP za 1. pololetí 2016 a 2017 v členění dle jednotlivých programových období (v mld. Kč)

Zdroj: informační portál MONITOR, zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2016 a 2017.

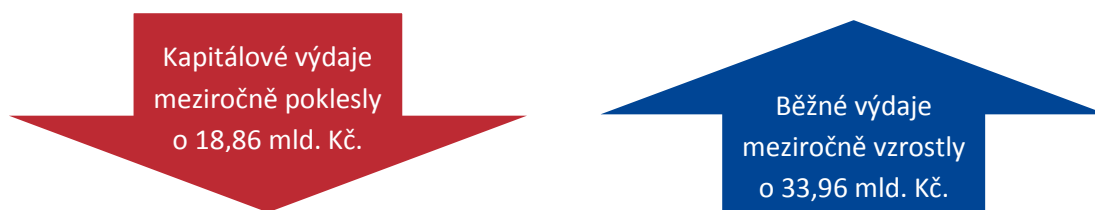
⁸ Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

⁹ Zákon č. 315/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

IV. Výdaje státního rozpočtu

Výdaje státního rozpočtu za 1. pololetí 2017 dosáhly celkové výše 629,88 mld. Kč, což tvořilo 48,11 % rozpočtu výdajů stanoveného zákonem¹⁰, a meziročně vzrostly o 2,46 %. Schválený rozpočet běžných výdajů byl za 1. pololetí 2017 vyčerpán z 50,57 % (ve výši 609,53 mld. Kč) **a schválený rozpočet kapitálových výdajů byl vyčerpán pouze z 19,59 % (ve výši 20,35 mld. Kč).**

Čerpání běžných výdajů meziročně vzrostlo o 5,91 %, což bylo způsobeno zejména vyššími výdaji na starobní důchody (o 11,63 mld. Kč) **z důvodu zákonné valorizace o 2,2 % a navýšením základní výměry důchodů o 110 Kč¹¹.** Zvýšení průměrného starobního důchodu tak činilo 308 Kč měsíčně, což byla maximální možná zákonná výše (2,7 %)¹².

Naproti tomu čerpání kapitálových výdajů meziročně pokleslo o 48,10 %, ačkoliv Ministerstvo financí v *konvergenčním programu* z dubna 2017 predikovalo, že v roce 2017 vzrostou investiční výdaje s rozběhem projektů z programového období 2014–2020. **Meziroční pokles čerpání kapitálových výdajů způsobily hlavně nižší investiční transfery, které se meziročně snížily o 18,97 mld. Kč.**

Velká část kapitálových výdajů byla v 1. pololetí 2017 realizována prostřednictvím programového financování.

¹⁰ Zákon č. 457/2016 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2017.

¹¹ Nařízení vlády č. 325/2016 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2017 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2017 a o zvýšení důchodů v roce 2017.

¹² Zákon č. 212/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Celkové výdaje realizované prostřednictvím programového financování	22,36 mld. Kč	19,50 mld. Kč	↘ 2,86 mld. Kč
	čerpání RS na 47,61 %	čerpání RS na 20,60 %	

Podle vývoje čerpání schváleného rozpočtu výdajů realizovaných prostřednictvím programového financování za 1. pololetí 2017 se dá očekávat, že na konci roku 2017 nebude vyčerpána minimálně třetina rozpočtu těchto výdajů.

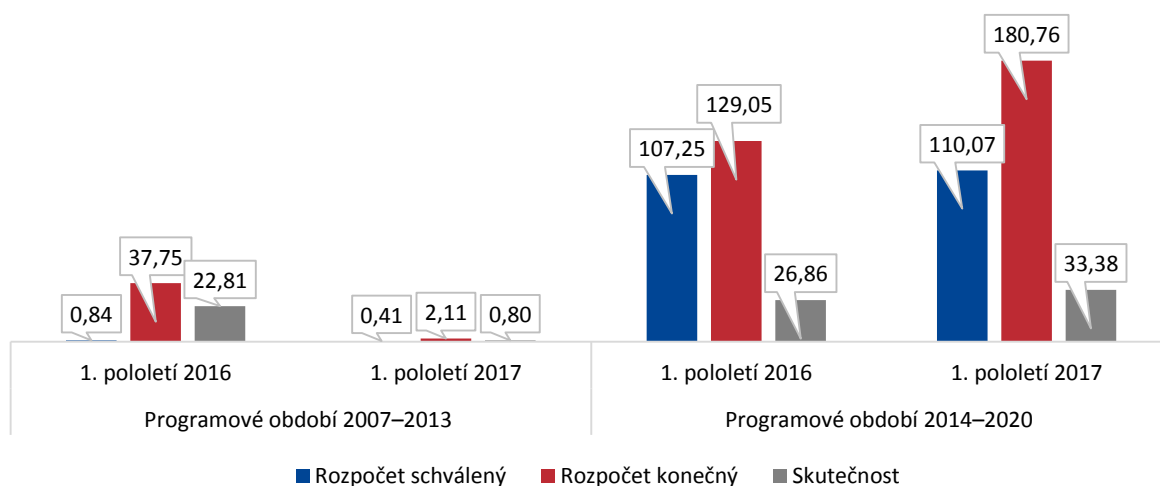
Nízká investiční aktivita se projevila také na výdajích na financování společných programů EU/FM včetně SZP (dále také „výdaje EU/FM vč. SZP“). Tyto výdaje meziročně poklesly o 31,19 %.

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	
Výdaje EU/FM vč. SZP	49,67 mld. Kč	34,18 mld. Kč	↘ 15,49 mld. Kč
	čerpání RS na 45,95 %	čerpání RS na 30,94 %	

Z celkových výdajů EU/FM vč. SZP za 1. pololetí 2017 činily kapitálové výdaje pouze 9,84 mld. Kč a meziročně poklesly o 15,99 mld. Kč. Jedním z důvodů nízkého čerpání kapitálových výdajů byla vysoká administrativní náročnost a pomalé schvalování některých investičních projektů (zejména z operačních programů *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost*, *Výzkum, vývoj a vzdělávání* a *Doprava*) z programového období 2014–2020.

Čerpání kapitálových výdajů EU/FM vč. SZP meziročně pokleslo o 61,90 %.

Graf č. 3 – Výdaje EU/FM včetně SZP za 1. pololetí 2016 a 2017 v členění dle jednotlivých programových období (v mld. Kč)

Zdroj: zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2016 a 2017, informační portál MONITOR.

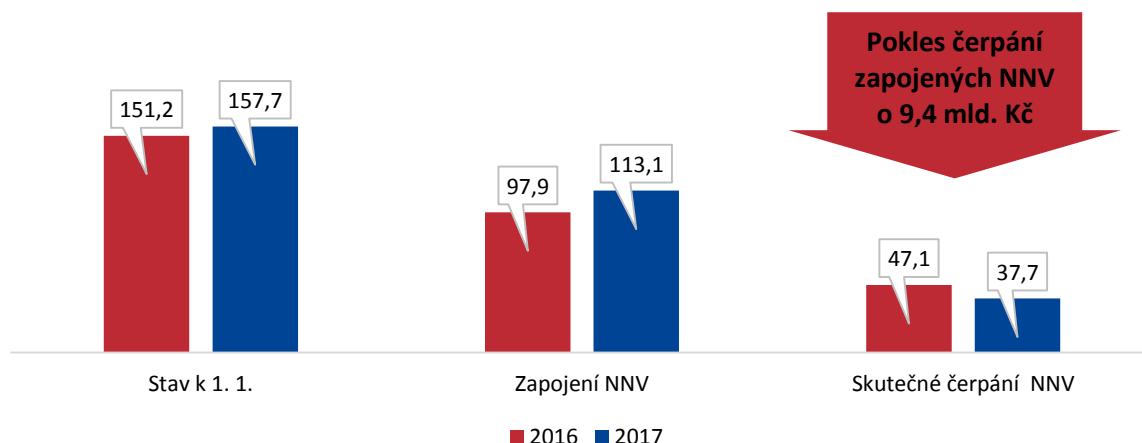
Přestože programové období 2014–2020 bylo zahájeno již v roce 2015, stále dochází ve srovnání s předcházejícím programovým obdobím k pomalejšímu čerpání finančních prostředků. Za 1. pololetí 2017 bylo vyčerpáno z programového období 2014–2020 pouze 18,47 % konečného rozpočtu výdajů EU/FM. Mezi nejméně úspěšné programy patřil *Integrovaný regionální operační program*, jehož čerpání činilo jen 1,89 % rozpočtu konečného.

Naopak se v 1. pololetí 2017 dařilo čerpat prostředky z programu rozvoje venkova a přímé platby zemědělcům z programového období 2014–2020. Celkový objem vyčerpaných prostředků činil 14,42 mld. Kč (tj. 43,20 % z celkových výdajů EU/FM vč. SZP).

V. Nároky z nespotřebovaných výdajů

Stav evidovaných nároků z nespotřebovaných výdajů (dále také „NNV“) k 30. 6. 2017 dosáhl meziročního zvýšení o 10,4 mld. Kč. Stav včetně nepoužitých zapojených NNV (dále také „zůstatek NNV“) dosáhl 113,1 mld. Kč, ačkoliv kapitoly zapojily v 1. pololetí 2017 meziročně v rámci NNV vyšší objem prostředků.

Graf č. 4 – Porovnání stavu NNV a jejich zapojení za 1. pololetí 2016 a 2017 (v mld. Kč)

Zdroj: zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2016 a 2017.

Pozn.: Zapojení NNV znamená zapojení NNV do konečného rozpočtu a zapojení NNV dle rozhodnutí vlády.

Na vysokém zůstatku NNV se největší mírou podílely ministerské kapitoly (14 kapitol), které disponovaly NNV ve výši 108,8 mld. Kč, tj. více než 96 % zůstatku NNV k 30. 6. 2017. Například Ministerstvo pro místní rozvoj vykazovalo k 30. 6. 2017 zůstatek NNV ve výši 28,1 mld. Kč, hodnota tohoto zůstatku tak převyšovala hodnotu schváleného rozpočtu výdajů této kapitoly na rok 2017 (16,0 mld. Kč) o téměř 76 %.

Graf č. 5 – Přehled zůstatků NNV vybraných ministerských kapitol k 30. 6. 2017 (v mld. Kč)

Zdroj: Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2017.

Významnou skutečností, která se negativně promítla do celkového zůstatku NNV, bylo nízké čerpání profilujících výdajů na financování společných programů EU a ČR od zahájení programového období 2014–2020. Meziroční nárůst zůstatku NNV k 30. 6. 2017 určených pro programové období 2014–2020 dosáhl objemu 30,2 mld. Kč.

NKÚ v této souvislosti upozorňuje, že **se na zůstatku NNV k 1. 1. 2018 může projevit nízké čerpání investičních výdajů v roce 2017**. Zároveň současná právní úprava zákona č. 218/2000 Sb.¹³ umožňuje organizačním složkám státu výrazně snížit stav NNV a zapojit je do rozpočtu, aniž by měly organizační složky státu povinnost tyto NNV použít. **Nepoužité NNV jsou společně s nevyčerpanými výdaji běžného roku znovu na konci roku zařazeny do evidence NNV, a dlouhodobě je tak snižována schopnost plánovat výši výdajů v návrhu rozpočtu.**

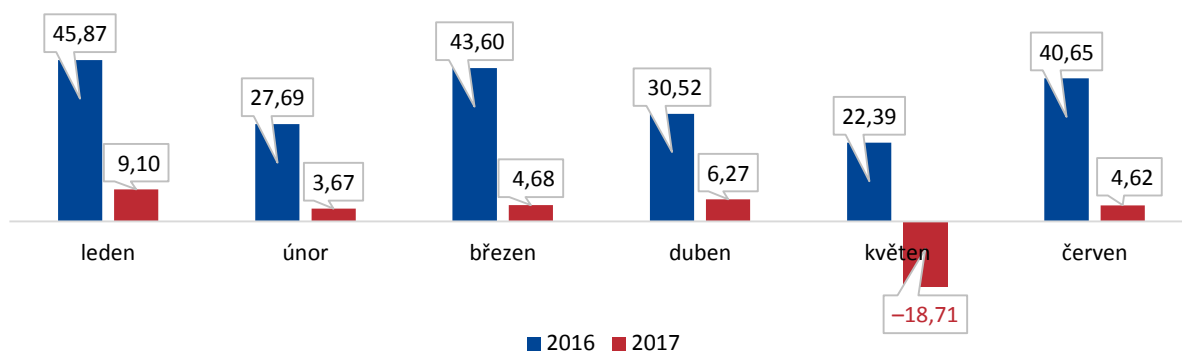
VI. Saldo hospodaření státního rozpočtu a výhled plnění do konce roku 2017

Hospodaření státního rozpočtu skončilo k 30. 6. 2017 přebytkem ve výši 4,6 mld. Kč. Po propadu do deficitu 18,7 mld. Kč v květnu 2017 se státní rozpočet k 30. 6. 2017 opět dostal do kladných čísel. V porovnání s 1. polovinou roku 2016, kdy saldo dosáhlo výše 40,65 mld. Kč, se jedná o přebytek nižší o 36,0 mld. Kč. **K meziročnímu snížení negativně přispěly zejména pomaleji plynoucí prostředky z EU/FM.** Dle Evropské komise čerpá ČR ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi prostředky v rámci programového období 2014–2020 podprůměrným tempem.¹⁴ Saldo příjmů a výdajů bez prostředků EU/FM za 1. pololetí 2017 skončilo deficitem 13,2 mld. Kč, a meziročně tak došlo ke snížení deficitu o 17,6 mld. Kč.

K 30. 6. 2017 vykázal státní rozpočet přebytek 4,6 mld. Kč.

¹³ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁴ databáze Evropské komise *European structural and investment funds*.

Graf č. 6 – Vývoj salda státního rozpočtu v letech 2016 a 2017 (v mld. Kč)

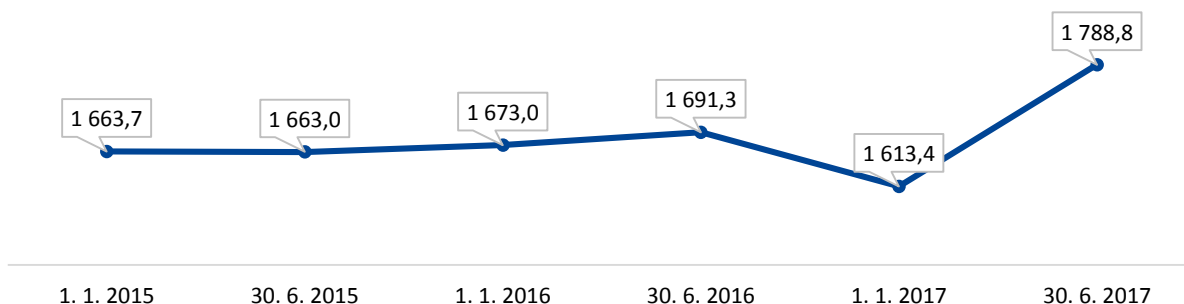
Zdroj: informační portál MONITOR.

Díky růstu ekonomiky, který byl oproti předpokladům vyšší, by mohl být výsledek hospodaření státního rozpočtu na konci roku 2017 příznivější než plánovaný schodek 60 mld. Kč. Zásadním problémem zůstává, že v době růstu ekonomiky a minimální nezaměstnanosti vláda nedokáže sestavit alespoň vyrovnaný státní rozpočet, v lepším případě přebytkový.

VII. Řízení státního dluhu

Státní dluh vzrostl o 175,4 mld. Kč.

Státní dluh ČR se v 1. pololetí roku 2017 zvýšil o 175,4 mld. Kč na 1 788,8 mld. Kč. Výrazný nárůst způsobil prodej střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů včetně státních pokladničních poukázek. Střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy byly během 1. pololetí roku 2017 vydány na primárním trhu v celkové jmenovité hodnotě 127,6 mld. Kč při průměrném výnosu 0,05 % (podíl střednědobých státních dluhopisů prodaných za záporný výnos činil 60 %). Státní pokladniční poukázky byly prodány v celkové jmenovité hodnotě 175,9 mld. Kč, přičemž by měly být dle Ministerstva financí splaceny ještě v průběhu roku 2017. Jejich prodej byl proveden za účelem získání dodatečných příjmů státního rozpočtu ve výši 0,6 mld. Kč. Celkové čisté příjmy z řízení likvidity státní pokladny a prodeje státních dluhopisů za záporný výnos tak za 1. pololetí roku 2017 činily 1,1 mld. Kč, což bylo o 0,2 mld. Kč více, než bylo dosaženo za obě pololetí roku 2016.

Graf č. 7 – Vývoj státního dluhu (v mld. Kč)

Zdroj: zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2015, 2016 a 2017.

VIII. Výsledky hospodaření územních rozpočtů

	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017	Saldo hospodaření
Obce a dobrovolné svazky obcí	32,08 mld. Kč	28,82 mld. Kč	↘ 3,26 mld. Kč
Kraje	19,97 mld. Kč	16,40 mld. Kč	↘ 3,57 mld. Kč
Regionální rady regionů soudržnosti	0,56 mld. Kč	-0,03 mld. Kč	↘ 0,59 mld. Kč
Územní rozpočty celkem	52,44 mld. Kč	45,19 mld. Kč	↘ 7,25 mld. Kč

Celkové hospodaření územních rozpočtů skončilo na konci 1. pololetí 2017 přebytkem ve výši 45,19 mld. Kč. V porovnání s 1. pololetím roku 2016 došlo ke zhoršení výsledku hospodaření o 7,25 mld. Kč, a to zejména z důvodu nárůstu běžných výdajů (o 11,99 mld. Kč) a poklesu přijatých transferů (o 6,25 mld. Kč).

Meziroční srovnání hospodaření územních rozpočtů ovlivnila změna postavení regionálních rad regionů soudržnosti. V programovém období 2014–2020 již nejsou řídicími orgány, pouze dokončují jednotlivé programy a provádějí dohled nad dotovanými projekty z programového období 2007–2013. Během 1. pololetí 2016 tak došlo k ukončení proplácení prostředků z regionálních operačních programů. Tato skutečnost se projevila ve výrazném meziročním poklesu příjmů a výdajů regionálních rad v 1. pololetí 2017.

Tabulka č. 1 – Hospodaření územních rozpočtů za 1. pololetí 2016 a 2017 (v mld. Kč)

Ukazatel	1. pololetí 2016	1. pololetí 2017
Celkové příjmy územních rozpočtů	238,77	246,12
Obce a dobrovolné svazky obcí	139,35	146,52
Kraje	100,04	102,81
Regionální rady regionů soudržnosti	10,82	0,18
Celkové výdaje územních rozpočtů	186,33	200,93
Obce a dobrovolné svazky obcí	107,27	117,70
Kraje	80,06	86,41
Regionální rady regionů soudržnosti	10,25	0,22
Saldo hospodaření územních rozpočtů	52,44	45,19

Zdroj: zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2016 a 2017.

Pozn.: Z důvodu konsolidace je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a dobrovolných svazků obcí, krajů a regionálních rad regionů soudržnosti.

Plnění příjmů územních rozpočtů v 1. pololetí 2017 bylo pozitivně ovlivněno zejména pokračujícím ekonomickým růstem a novelou zákona o rozpočtovém určení daní¹⁵, která znamenala navýšení podílu obcí na výnosu daně z přidané hodnoty. Meziroční nárůst daňových příjmů územních rozpočtů činil 12,97 mld. Kč. Výrazně také meziročně vzrostly přijaté neinvestiční transfery (o 7,2 mld. Kč) díky vyšším převodům prostředků ze státního rozpočtu na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji. Naproti tomu výrazně meziročně poklesly přijaté investiční transfery (o 13,5 mld. Kč) z důvodu pomalé přípravy a realizace projektů v rámci programového období 2014–2020.

NKÚ konstatuje, že kromě daňových a kapitálových příjmů za 1. pololetí 2017 se ostatní hodnoty příjmů a výdajů uvedené ve *Zprávě* nerovnají hodnotám uvedeným v informačním portálu MONITOR (analytický modul).

Tabulka č. 2 – Porovnání příjmů a výdajů územních rozpočtů po konsolidaci uvedených ve *Zprávě* a v informačním portálu MONITOR za 1. pololetí 2017 (v mld. Kč)

Ukazatel	Zpráva	MONITOR	Rozdíl
Daňové příjmy	132,63	132,63	0,00
Nedaňové příjmy	17,34	17,48	0,14
Kapitálové příjmy	3,30	3,30	0,00
Přijaté transfery	92,85	96,11	3,26
Příjmy celkem	246,12	249,52	3,40
Běžné výdaje	177,42	180,11	2,69
Kapitálové výdaje	23,52	24,21	0,69
Výdaje celkem	200,94	204,32	3,38

Zdroj: *Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2017*, informační portál MONITOR (analytický modul).

Za 1. pololetí 2017 byl vykázán dosud nejvyšší stav finančních prostředků na účtech územních rozpočtů. Stav dosáhl celkové výše 190,7 mld. Kč, což bylo o 37,7 mld. Kč více než v 1. pololetí 2016. Důvodem nárůstu bylo zejména pomalé čerpání finančních prostředků v rámci programového období 2014–2020.

¹⁵ Zákon č. 391/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EU/FM	Evropská unie / finanční mechanismy
HDP	hrubý domácí produkt
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NNV	nároky z nespotřebovaných výdajů
RS	rozpočet schválený
SZP	společná zemědělská politika
výdaje EU/FM vč. SZP	výdaje na financování společných programů EU/FM včetně SZP
Zpráva	<i>Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2017</i>
zůstatek NNV	stav evidovaných NNV včetně nepoužitých zapojených NNV